

Bruksela, 8 września 2025 r.
(OR. en)

12601/25

COASI 95
ASIE 30
CFSP/PESC 1308
PE 60
WTO 71
COHOM 137
ECOFIN 1142
MACAO 1

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	8 września 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	JOIN(2025) 18 final
Dotyczy:	WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY MAKAU: SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2024 R.

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument JOIN(2025) 18 final.

Załącznik: JOIN(2025) 18 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 8.9.2025 r.
JOIN(2025) 18 final

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY MAKAU:

SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2024 R.

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY MAKAU:

SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2024 R.

Streszczenie

Od czasu przekazania Makau Chińskiej Republice Ludowej (ChRL), które miało miejsce w 1999 r., Unia Europejska i jej państwa członkowskie uważnie obserwują zmiany polityczne i gospodarcze zachodzące w Specjalnym Regionie Administracyjnym (SRA) Makau w ramach zasady „jeden kraj, dwa systemy”. UE popiera tę zasadę i jej wdrożenie zgodnie z ustawą zasadniczą, które ma zapewnić, aby styl życia, praworządność i ochrona praw podstawowych i wolności w Makau pozostały niezmienione do roku 2049.

Zgodnie z zobowiązaniem podjętym w 1999 r. wobec Parlamentu Europejskiego co roku Komisja oraz wysoki przedstawiciel i wiceprzewodniczący sporządzają sprawozdanie na temat zmian zachodzących w Makau. Na przestrzeni lat koncentrowano się w nim w szczególności sposób na stosowaniu zasady „jeden kraj, dwa systemy” oraz na autonomii Makau określonej w ustawie zasadniczej Makau.

Niniejsze sprawozdanie jest dwudziestym piątym z kolei i obejmuje 2024 r. Pod względem politycznym w omawianym roku nadal obserwowano proces ograniczania autonomii oraz podstawowych wolności i praw, które mają być chronione co najmniej do 2049 r. Rok ten charakteryzowały następujące wydarzenia: (i) dwie zmiany legislacyjne wdrażające doktrynę „patrioci rządem Makau”, których skutkiem było jeszcze większe ograniczenie przestrzeni dla pluralistycznych głosów w Makau, oraz (ii) utworzenie rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego szóstej kadencji, na którego czele stanął Sam Hou Fai – pierwszy premier pochodzący z Chin kontynentalnych.

W 2024 r. PKB Makau wzrósł o 8,8 %. Był to drugi z rzędu rok wzrostu gospodarczego, jednak gospodarka regionu wciąż nie powróciła do poziomu sprzed pandemii COVID-19. Do wzrostu gospodarczego przyczyniły się rosnąca liczba turystów odwiedzających Makau oraz związane z tym przychody z gier hazardowych. W 2024 r. Makau odwiedziło 34,9 mln osób, co stanowi wzrost o 24 % w ujęciu rok do roku, lecz wciąż plasuje się poniżej poziomu 39,4 mln odwiedzających odnotowanego w 2019 r. Odwiedzający pochodzą głównie z Chin kontynentalnych i Hongkongu.

W omawianym roku UE była drugim co do wielkości partnerem handlowym Makau w zakresie towarów, który odpowiadał za 26,6 % całkowitej wymiany handlowej Makau i który odnotował korzystną dla UE nadwyżkę w handlu. UE była czwartym co do wielkości źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych w SRA (2023 r., najnowsze dostępne dane).

I. Zmiany polityczne i społeczne

W omawianym roku obchodzono 25. rocznicę przekazania Makau Chińskiej Republice Ludowej przez Portugalię. Wspólna deklaracja chińsko-portugalska podpisana w 1987 r. stanowi, że system społeczny i gospodarczy oraz styl życia Makau powinny pozostać niezmienione przez co najmniej 50 lat zgodnie z zasadą „jeden kraj, dwa systemy”. Deklaracja

przewiduje również zasadę „mieszkańcy Makau rządem Makau” oraz gwarancję, że Makau jako Specjalny Region Administracyjny ma cieszyć się „wysokim stopniem autonomii”.

Zmiany legislacyjne wdrażające doktrynę „patrioci rządem Makau”

Makau przyjęło nowe przepisy w celu wdrożenia doktryny politycznej „patrioci rządem Makau”, a mianowicie „zmianę prawa wyborczego dotyczącego wyborów do Zgromadzenia Ustawodawczego Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau” oraz „zmianę ustawy nr 4/1999 – ustawa o przysięgach przed objęciem urzędu”. Nowe przepisy jeszcze bardziej ograniczają przestrzeń dla pluralistycznych głosów zarówno w polityce, jak i w społeczeństwie.

W zmienionej ordynacji wyborczej, przyjętej w dniu 11 kwietnia, wprowadzono mechanizmy weryfikacji w odniesieniu do wyborów do Zgromadzenia Ustawodawczego. Komitet Bezpieczeństwa Narodowego Makau może teraz wydawać skierowane do Komisji Wyborczej „prawnie wiążące opinie”, aby ustalić, czy kandydaci przestrzegają ustawy zasadniczej i zadeklarowali lojalność wobec Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau. Orzeczenie nie podlega zaskarżeniu na drodze sądowej.

Komitet Bezpieczeństwa Narodowego utworzono w 2018 r. na mocy ustawy o bezpieczeństwie narodowym. Premier pełni w nim funkcję przewodniczącego, dyrektor biura łącznikowego Pekinu w Makau – funkcję doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego, a dwóch innych członków biura łącznikowego – funkcję doradców technicznych ds. bezpieczeństwa narodowego. Dzięki tej nowej organizacji rząd centralny może wywierać bezpośredni wpływ na wybory do lokalnego organu ustawodawczego w Makau.

W projekcie ustawy o ordynacji wyborczej dotyczącej wyborów do Zgromadzenia Ustawodawczego określono siedem kryteriów, które Komitet Bezpieczeństwa Narodowego powinien uwzględnić przy badaniu kwalifikowalności kandydata do kandydowania w wyborach. Kandydat, co do którego stwierdzono, że nie przestrzega ustawy zasadniczej Makau lub nie zadeklarował lojalności wobec Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau ChRL, nie będzie mógł kandydować w wyborach przez pięć lat. Podleganie innym do niegłosowania, oddanie pustego głosu i zniszczenie głosu stały się na mocy zmiany przestępstwami, przy czym maksymalny wymiar kary wynosi trzy lata pozbawienia wolności.

Tymczasem przyjęta w dniu 21 maja „zmiana ustawy nr 4/1999 – ustawa o przysięgach przed objęciem urzędu” zobowiązuje członków Komitetu Elekcyjnego wybierającego premiera do złożenia przysięgi oraz przestrzegania ustawy zasadniczej Makau i Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau. Jednocześnie wskazano w niej, że przysięgę należy złożyć w sposób „szczerzy” i „uroczysty”.

We wrześniu Biuro ds. Edukacji i Młodzieży wprowadziło materiały dydaktyczne dotyczące edukacji w zakresie bezpieczeństwa narodowego, obejmujące wszystkie poziomy kształcenia – od wychowania przedszkolnego po szkolnictwo wyższe.

Utworzenie rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego szóstej kadencji

W 2023 r. Zgromadzenie Ustawodawcze przyjęło „zmianę ustawy nr 3/2004 – Prawo wyborcze dotyczące wyboru premiera”, która wprowadziła między innymi procedurę weryfikacji w zakresie bezpieczeństwa narodowego mającą zagwarantować stosowanie doktryny politycznej „patrioci rządem Makau”. Zgodnie z nowymi przepisami były prezes

Sądu Apelacyjnego Sam Hou Fai, który jako jedyny kandydował w wyborach, uzyskał 394 głosy od 400-osobowego Komitetu Elekcyjnego w dniu 13 października. Sam Hou Fai został pierwszym przywódcą Specjalnego Regionu Administracyjnego¹, który urodził się w Chinach kontynentalnych, co postawiło pod znakiem zapytania dalsze obowiązywanie zasady „mieszkańcy Makau rządem Makau”.

Proces wyborczy związany z wyborem premiera rozpoczęto od utworzenia 400-osobowego Komitetu Elekcyjnego, którego 344 członków wybrali pośrednio przedstawiciele uprawnionych przedsiębiorstw i grup społecznych. Tylko 6 265 osób z populacji liczącej około 686 600 było uprawnionych do oddania głosu. W 2024 r. jedynie w dwóch podsektorach liczba kandydatur przewyższyła liczbę dostępnych mandatów. W podsektorze edukacji dostępnych było 29 mandatów, a kandydowało 31 osób, natomiast w podsektorze pracy 61 kandydatów ubiegało się o 59 mandatów. Zgodnie z nowym prawem wyborczym wszyscy kandydaci musieli przejść proces weryfikacji.

W dniu 11 sierpnia odbyły się wybory do Komitetu Elekcyjnego wybierającego premiera, w których frekwencja wyniosła 88 %, a zatem podobnie jak w 2019 r. (87,2 %). W szczególności, oprócz 5 347 ważnych głosów, oddano 18 głosów pustych, a kolejnych 156 uznano za nieważne; jeden z oddanych głosów był opatrzony napisem „demokracja jest martwa”.

W dniu 21 sierpnia ówczesny premier Ho Iat Seng ogłosił, że nie będzie ubiegał się o reelekcję, uzasadniając swoją decyzję względami zdrowotnymi. Został on tym samym pierwszym przywódcą Makau, który nie ubiegał się o reelekcję po upływie pierwszej pięcioletniej kadencji.

W dniu 28 sierpnia Sam Huo Fai, który zrezygnował ze stanowiska prezesa Sądu Apelacyjnego w dniu 26 sierpnia, ogłosił zamiar kandydowania na najwyższy urząd w Makau. Chociaż Sam Huo Fai urodził się w sąsiednim mieście Zhongshan w Chinach kontynentalnych, podkreślał swoje związki z Makau, gdzie mieszka od niemal 40 lat.

W dniu 29 sierpnia rozpoczął się okres nominacji trwający 15 dni. Chociaż 11 osób zgłosiło się po formularze nominacyjne, aby kandydować w wyborach na stanowisko premiera, tylko Sam Huo Fai przekroczył próg 66 nominacji. W dniu 12 września otrzymał on 386 nominacji, ugruntowując swoją pozycję jako jedynego kandydata w wyborach². W dniu 18 września Komisja Wyborcza potwierdziła, że Sam Huo Fai przeszedł weryfikację w zakresie bezpieczeństwa narodowego.

W dniu 13 października Sam Huo Fai zdobył 394 z 400 głosów, co stanowi najwyższy wynik w historii wyborów na urząd premiera Makau.

W dniu 25 października Rada Państwa w Pekinie podjęła decyzję o mianowaniu Sama Huo Fai na premiera rządu szóstej kadencji Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau. W dniach od 31 października do 2 listopada odbył on wizytę w Pekinie, aby odebrać nominację od rządu centralnego. W dniu 1 listopada spotkał się z prezydentem ChRL Xi Jinpingiem i premierem Li Qiangiem.

¹ Sam Hou Fai urodził się w 1962 r. w Zhongshan w Chińskiej Republice Ludowej. W 1986 r. przeprowadził się do Makau. W 1999 r. został powołany na stanowisko prezesa Sądu Apelacyjnego, które piastował do grudnia 2024 r.

² Z wyjątkiem pierwszych wyborów, które odbyły się w 1999 r., w dotychczasowych wyborach na stanowisko premiera był tylko jeden kandydat.

W dniu 30 listopada, w następstwie nominacji ze strony ówczesnego premiera elekta, rząd centralny mianował głównych urzędników rządowych. Dwóch z pięciu najważniejszych sekretarzy pełniło funkcje również w poprzednim rządzie – byli to sekretarz ds. administracji i sprawiedliwości oraz sekretarz ds. bezpieczeństwa.

W dniu 13 grudnia premier elekt ogłosił skład swojej rady wykonawczej, do której powołał między innymi jednego obywatela Makau o portugalskich korzeniach.

W dniu 20 grudnia prezydent Chin Xi Jinping odwiedził Makau, aby odebrać przysięgę od nowego premiera oraz głównych urzędników Specjalnego Regionu Administracyjnego, których zaprzysiężenie zbiegło się z obchodami 25. rocznicy przekazania Makau Chińskiej Republice Ludowej przez Portugalię. Na uroczystość zaproszono szefa biura UE oraz innych szefów misji i konsulów generalnych z UE, którzy wzięli udział w tym wydarzeniu. Prezydent Xi podkreślił korzyści płynące z zasady „jeden kraj, dwa systemy”, potrzebę dywersyfikacji gospodarki oraz znaczenie rozwoju obszaru metropolitalnego Guangdong–Hongkong–Makau (w tym specjalnego okręgu gospodarczego Hengqin), a także zwrócił uwagę na wyjątkową rolę Makau w zacieśnianiu współpracy i wymiany między Chinami a państwami portugalskojęzycznymi oraz w realizacji inicjatywy Pasa i Szlaku.

W dniu 24 grudnia nowo zaprzysiężony premier stanął na czele trzyosobowej delegacji rządu podczas jednodniowej wizyty w Kantonie, gdzie spotkał się z władzami prowincji Guangdong w celu zacieśnienia współpracy między Makau a sąsiednią prowincją leżącą na terytorium Chin kontynentalnych.

Prawa, wolności i równość szans

W dniu 23 stycznia odbyło się posiedzenie grupy roboczej Rady Praw Człowieka ONZ ds. powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w odniesieniu do Chin, którego przedmiotem było również Makau. Przed posiedzeniem Stany Zjednoczone i Rosja przedłożyły uwagi dotyczące Makau, pytając o przyjęcie w Makau zaleceń wydanych w ramach mechanizmów ONZ od czasu ostatniego powszechnego okresowego przeglądu.

W dniu 31 maja Rada Praw Człowieka opublikowała stanowisko Chin w sprawie wniosków i zaleceń. Choć trzy państwa przedstawiły trzy zalecenia dotyczące praw człowieka w odniesieniu do Makau, Chiny przyjęły jedno z nich – zgłoszone przez Erytreę – wzywające do dalszego „promowania i ochrony praw” mieszkańców Makau zgodnie ze wszystkimi obowiązującymi lokalnymi przepisami. Pekin oświadczył, że zalecenie Burundi dotyczące udzielenia wsparcia Makau w celu „podjęcia skuteczniejszych działań na rzecz zapewnienia dobrostanu mieszkańców w obszarach mieszkalnictwa, zatrudnienia i zdrowia” zostało „przyjęte i trwa jego wdrażanie”. Chiny „odrzucały” zalecenie Stanów Zjednoczonych dotyczące „zaprzestania represji wobec kobiet, osób LGBTIQ+, robotników oraz migrantów”, twierdząc, że zalecenie to „opiera się na fałszywych informacjach”.

W dniu 5 sierpnia Biuro ds. Prawnych wezwało „wszystkie sektory społeczeństwa i organizacje społeczne” do składania uwag w związku z przygotowaniami Chin do procesu sprawozdawczego ONZ dotyczącego Międzynarodowej konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej. Przegląd obejmie okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2023 r. Media lokalne zauważyły, że prawdopodobnie był to pierwszy

przypadek zwrócenia się rządu do społeczeństwa Makau o wniesienie wkładu w proces przeglądu jakiejkolwiek międzynarodowej umowy.

Jeżeli chodzi o prawa pracownicze, w dniu 12 kwietnia Zgromadzenie Ustawodawcze przyjęło proponowaną przez rząd ustawę o związkach zawodowych³. Zgodnie z ustawą od dnia 1 stycznia 2025 r. można składać wnioski o rejestrację związków zawodowych. Dwóch przedstawicieli władzy ustawodawczej, którzy wstrzymali się od głosu, stwierdziło, że projekt ustawy nie chroni praw do rokowań zbiorowych i nie odzwierciedla w pełni praw zapisanych w art. 27 ustawy zasadniczej Makau⁴.

Ustawa o związkach zawodowych stanowi, że grupy pragnące uczestniczyć w organizacjach spoza Makau muszą uzyskać zgodę swoich członków oraz premiera. Ustawa zakazuje również obejmowania stanowisk kierowniczych w związkach zawodowych przedstawicielom władzy ustawodawczej innych państw, członkom rządów innych państw lub osobom skazanym na karę ponad trzech lat pozbawienia wolności za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu⁵.

W rozpatrywanym okresie **wolność zgromadzeń** nadal znajdowała się pod presją. Nie odbyły się żadne publiczne obchody 35. rocznicy represji na placu Tiananmen w 1989 r.; było to już czwarty rok z rzędu bez obchodów. Tymczasem 29 czerwca jeden z dawnych organizatorów uroczystości czuwania, prodemokratyczny przedstawiciel władzy ustawodawczej w poprzednich latach, poinformował, że tygodnik „Jornal Son Pou” wydawany w Makau zdecydował zaprzestać publikację jego felietonów ze „szczególnych względów politycznych”.

Nadal zagrożone były **wolność prasy i wolność wypowiedzi**. W dniu 7 listopada Stowarzyszenie Dziennikarzy Makau wydało oświadczenie, w którym wezwało rząd do wycofania zbędnych ograniczeń dotyczących relacjonowania wydarzeń. W oświadczeniu wskazano, że rząd „pozbawił media prawa do relacjonowania wydarzeń” poprzez ograniczenie wydawania zaproszeń do wybranych mediów. Stowarzyszenie poinformowało również, że „ostatnio w kilku przypadkach media proszono o wycofanie artykułów z powodu nacisków politycznych”.

Władze nadal wykorzystywały przepisy imigracyjne, aby uniemożliwić wjazd na terytorium regionu osobom uznanym za niepożądane. W dniu 15 czerwca, powołując się na „względy bezpieczeństwa publicznego”, władze Makau odmówiły wjazdu do Specjalnego Regionu Administracyjnego nauczycielowi dziennikarstwa, który przybył do regionu na zaproszenie Stowarzyszenia Dziennikarzy Makau.

Przestrzeń dla wspierania praw osób LGBTIQ+ nadal była ograniczona. W dniu 22 stycznia Biuro ds. Kulturalnych odwołało interaktywne widowisko z udziałem drag queens, które miało odbyć się w ramach 22. Festiwalu Fringe. Trzy dni później Biuro wyjaśniło, że decyzja o odwołaniu widowiska była spowodowana rozbieżnościami między faktycznym

³ Od momentu przekazania władzy w 1999 r. ustawodawca opowiedział się za odrzuceniem wniosku ustawodawczego dotyczącego ustawy o związkach zawodowych łącznie 12 razy.

⁴ Art. 27 ustawy zasadniczej Makau stanowi, że mieszkańcy Makau mają prawo do wolności słowa, prasy i publikacji; wolności zrzeszania się, zgromadzeń, pochodów i demonstracji; oraz prawo i wolność zakładania związków zawodowych i przystępowania do nich oraz do strajku.

⁵ Odpowiednie przepisy ustawy o bezpieczeństwie narodowym przewidują możliwość przywrócenia prawa do obejmowania takich stanowisk osobom skazanym za odnośne przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu.

przebiegiem występu a informacjami otrzymanymi na jego temat. Ten sam spektakl odbył się w ramach festiwalu teatralnego zorganizowanego w sąsiednim mieście Shenzhen w Chinach kontynentalnych.

Dwóm grupom społeczeństwa obywatelskiego udało się zorganizować inicjatywy społeczne podczas miesiąca równości w czerwcu.

W dniu 7 lipca w sprawozdaniu z badań przeprowadzonych na szczeblu lokalnym stwierdzono, że członkowie społeczności LGBTIQ+ doświadczali dyskryminacji podczas korzystania z pomocy medycznej.

II. Zmiany gospodarcze

W 2024 r. **PKB Makau wzrósł** o 8,8 % w ujęciu rok do roku, do 384,1 mld MOP (45,4 mld EUR). Było to następstwem wzrostu PKB o 75,1 % w 2023 r., do którego przyczyniły się takie czynniki jak zniesienie rygorystycznych ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 oraz ożywienie w sektorze turystyki i przychody z gier hazardowych. W 2024 r. gospodarka Makau nie powróciła jednak jeszcze w pełni do poziomów sprzed pandemii, a PKB regionu (otrzymany metodą nawiązań łańcuchowych) nadal był o 13,6 % niższy niż w 2019 r.

W maju 2024 r. **Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW)** opublikował sprawozdanie z konsultacji na podstawie art. IV dotyczące Makau⁶. Prognoza MFW dla Makau zakładała wzrost PKB na poziomie 13,9 % w 2024 r., 9,6 % w 2025 r., 4,4 % w 2026 r. oraz 3 % w kolejnych trzech latach. Do czynników ryzyka dla wzrostu gospodarczego zaliczono niższe niż oczekiwano tempo wzrostu gospodarczego w Chinach kontynentalnych, dłuższe utrzymywanie się wysokich stóp procentowych w głównych gospodarkach oraz częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk klimatycznych. Z drugiej strony, według MFW, rozwój gospodarczy skorzystałby na integracji z obszarem metropolitalnym i skutecznej dywersyfikacji gospodarki.

Do wzrostu gospodarczego w 2024 r. przyczynił się **wzrost liczby turystów**. W ciągu roku Makau odwiedziło łącznie 34,9 mln osób, z czego 70,1 % pochodziło z Chin kontynentalnych, a 20,6 % z Hongkongu. Stanowiło to wzrost o 23,8 % w ujęciu rok do roku, jednak wciąż poziom ten był o 11,4 % niższy niż w 2019 r. (przed pandemią COVID-19), kiedy Makau odwiedziło 39,4 mln osób. Średni wskaźnik wykorzystania hoteli wyniósł 86,5 % w 2024 r. – poniżej poziomu 90,8 % z 2019 r., ale więcej niż 81,2 % w 2023 r. i 38,5 % w 2022 r.

Do rozwoju gospodarki Makau w największym stopniu przyczyniają się **gry hazardowe i powiązane z nimi sektory**, głównie dzięki turystom. W 2024 r. utrzymywało się ożywienie pod względem poziomu przychodów z gier hazardowych, które wyniosły 227,4 mld MOP (26,9 mld EUR), co stanowi wzrost o 23,8 % w ujęciu rok do roku. Nadal były one jednak o 22,5 % niższe niż kwota 293,3 mld MOP (34,7 mld EUR) osiągnięta przed pandemią (2019 r.).

⁶ Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Chińska Republika Ludowa – Specjalny Region Administracyjny Makau 2024 – Konsultacje na podstawie art. IV, sprawozdanie służb (maj 2024 r.): <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2024/05/29/Peoples-Republic-of-China-Macao-Special-Administrative-Region-2024-Article-IV-Consultation-549654>.

Stopa bezrobocia spadła do 1,8 % w 2024 r. z 2,7 % w 2023 r. i 3,7 % w 2022 r., powracając tym samym do poziomu sprzed pandemii (1,7 % w 2019 r.).

W ciągu roku **inflacja** pozostała na niskim poziomie, a średni złożony wskaźnik cen konsumpcyjnych wzrósł o 0,7 %.

W 2024 r. rząd odnotował **nadwyżkę budżetową** w wysokości 31,0 mld MOP (3,7 mld EUR), po nadwyżce w wysokości 29,0 mld MOP (3,4 mld EUR) odnotowanej w 2023 r. Na koniec grudnia rezerwy budżetowe wyniosły 616 mld MOP (72,9 mld EUR), co stanowi wzrost o 6,2 % w ujęciu rok do roku i o 6,4 % w stosunku do okresu sprzed pandemii (579 mld MOP). Rezerwy wystarczają na pokrycie 6,5 lat wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych.

W 2023 r. (według najnowszych dostępnych danych statystycznych Makau) wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Makau osiągnęła poziom 383 mld MOP (45,3 mld EUR), co stanowi wzrost o 4,2 % w ujęciu rok do roku. Największymi źródłami BIZ były Hongkong i Chiny kontynentalne.

Polityka gospodarcza

Premier Sam Hou Fai ogłosił **priorytety gospodarcze** nowej administracji, a mianowicie zwiększenie dywersyfikacji gospodarczej Makau, poprawę dobrostanu mieszkańców (w tym w odniesieniu do zabezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, opieki nad osobami starszymi oraz rewitalizacji obszarów miejskich), dalszy rozwój Makau jako łącznika między Chinami kontynentalnymi a państwami portugalskojęzycznymi, dalszą integrację z Chinami kontynentalnymi oraz udział w rozwoju ich gospodarki, a także poprawę zarządzania.

W **sektorze gier hazardowych** koncesjonariusze kasyn są zobowiązani do inwestowania w działalność niezwiązaną z grami hazardowymi w celu wspierania dywersyfikacji gospodarczej Makau. W ciągu roku wprowadzono pewne zmiany w przepisach dotyczących gier hazardowych. W kwietniu przyjęto nowy system prawny⁷ (ustawa nr 7/2024) dotyczący udzielania kredytów na gry losowe w kasynach. Przyznaje on wyłączne uprawnienia koncesjonariuszom kasyn do bezpośredniego udzielania kredytów klientom. Prowadzi to do ograniczenia roli i wpływu promotorów gier hazardowych. Promotorzy ci wcześniej odgrywali ważną rolę w pozyskiwaniu graczy obstawiających wysokie stawki i udzielali im kredytów. Obecnie promotorzy gier mogą prowadzić działalność wyłącznie w charakterze agentów koncesjonariuszy. W październiku wprowadzono ustawę nr 20/2024⁸, mającą na celu zwalczanie przestępstw związanych z nielegalnymi grami hazardowymi, podniesienie grzywien i kar za przestępstwa związane z hazardem oraz kryminalizację nielegalnych pożyczek i transakcji wymiany walut związanych z hazardem, a także nieuprawnionego prowadzenia działalności w zakresie gier online.

W dalszym ciągu realizowano **strategię dywersyfikacji gospodarczej** Makau w celu rozwoju tzw. sektorów „1 + 4”. „1” oznacza turystykę i rekreację, a „4” inne sektory, takie jak: opieka zdrowotna ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnej medycyny chińskiej; usługi finansowe; nowe technologie oraz kongresy i targi, handel, kultura i sport. Głównym celem tych działań

⁷ Oficjalny biuletyn rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau: <https://bo.io.gov.mo/bo/i/2024/17/lei07.asp>.

⁸ Oficjalny biuletyn rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau: <https://bo.io.gov.mo/bo/i/2024/44/lei20.asp>.

jest dywersyfikacja lokalnej gospodarki poprzez zwiększenie udziału sektorów niezwiązanych z grami hazardowymi do 60 % PKB. Według MFW (sprawozdanie na podstawie art. IV z maja 2024 r.) dominacja sektora gier hazardowych powoduje podatność na zagrożenia i uwypatnia potrzebę zróżnicowania gospodarki, w tym poprzez poprawę efektywności i alokacji zasobów, zachęcanie do badań i rozwoju oraz innowacji, podnoszenie i zmianę kwalifikacji siły roboczej oraz usprawnienie przepisów dotyczących pracy i działalności gospodarczej. MFW wezwał również do rozważenia potencjalnych negatywnych skutków ubocznych, zakłóceń w handlu i ryzyka związanego z zarządzaniem, które mogą wynikać z polityki dywersyfikacji.

Według przedstawicieli przemysłu **brak zróżnicowanej puli talentów** w Makau pozostaje przeszkodą dla dywersyfikacji gospodarki. W 2024 r. do wykazów talentów dodano jedynie 470 osób w ramach trzech niedawno uruchomionych programów rekrutacji utalentowanych specjalistów.

Inicjatywy na rzecz wspierania **nowych technologii i innowacji** obejmują bodźce podatkowe, finansowanie badań i rozwoju oraz współpracę z Hengqin i obszarem metropolitalnym⁹. W ramach programu certyfikacji przedsiębiorstw technologicznych Makau (stan na październik 2024 r.) certyfikaty otrzymały 33 przedsiębiorstwa, które – według źródeł rządowych – zatrudniają 1 300 osób. W marcu przyjęto nowy program na rzecz budowy i eksploatacji ośrodków przetwarzania danych¹⁰.

Jeżeli chodzi o **kongresy i targi**, w pierwszych trzech kwartałach 2024 r. w Makau odbyło się 1 011 wydarzeń („spotkania, imprezy motywacyjne, konferencje i targi”) (wzrost o 29,8 % w ujęciu rok do roku, a tym samym mniej więcej powrót do poziomu z 2019 r.).

Jeśli chodzi o **zdrowie**, we wrześniu rozpoczął działalność szpital Macao Union Hospital, przyczyniając się do rozwoju turystyki medycznej, uzdrowiskowej i w zakresie opieki zdrowotnej w Makau. Do promowania medycyny chińskiej przyczynia się przemysłowy park naukowo-technologiczny na rzecz tradycyjnej medycyny chińskiej i współpracy między Guangdong a Makau, który znajduje się w Hengqin. Według rządu od 2024 r. w państwach portugalskojęzycznych zarejestrowano/zgłoszono 24 produkty lecznicze tradycyjnej medycyny chińskiej.

Jeżeli chodzi o **usługi finansowe**, władze dążą do rozwoju lokalnego rynku obligacji (w tym obligacji ekologicznych i notowań obligacji instytucji i przedsiębiorstw z Chin kontynentalnych), zarządzania majątkiem i leasingu finansowego, bankowości inwestycyjnej oraz transgranicznych programów rozliczeń w renminbi. W ciągu roku kontynuowano prace nad przeglądem ram regulacyjnych sektora finansowego. W lipcu uchwalono ustawę o działalności pośredników ubezpieczeniowych (która wejdzie w życie 1 sierpnia 2025 r.) zmieniającą system udzielania licencji, standardy działalności i ramy nadzoru w branży ubezpieczeniowej. W listopadzie Zgromadzeniu Ustawodawczemu przedłożono nową ustawę o funduszach inwestycyjnych, mającą na celu unowocześnienie systemu regulacyjnego dotyczącego funduszy oraz wsparcie rozwoju sektora zarządzania funduszami. Rząd kontynuował również prace nad możliwością wdrożenia cyfrowej wersji pataca (Makau) (e-MOP). Według stanu na wrzesień 2024 r. wartość pozostających w obrocie obligacji

⁹ Przegląd prac rządu w roku budżetowym 2024, rząd Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, listopad 2024 r.:

<https://www.gov.mo/en/wp-content/uploads/sites/2/2024/12/2024Review.pdf>.

¹⁰ Oficjalny biuletyn rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau: <https://bo.io.gov.mo/bo/i/2024/13/regadm13.asp>.

wyemitowanych lub dopuszczonych do obrotu w Makau wyniosła 740 mld MOP (87,5 mld EUR), a łączna liczba instytucji finansowych posiadających licencję na prowadzenie działalności w Makau wynosiła 102.

Według MFW (sprawozdanie na podstawie art. IV z maja 2024 r.) inicjatywom mającym na celu unowocześnienie i wzmocnienie systemu finansowego powinny towarzyszyć działania na rzecz zarządzania powiązanymi rodzajami ryzyka. MFW wezwał do wdrożenia strategii politycznych ukierunkowanych na wzmocnienie stabilności systemu finansowego i zarządzanie ryzykiem (w tym zwiększenie rezerw dla banków, gromadzenie bardziej szczegółowych danych na temat kredytów zagrożonych i kredytów międzybankowych, usprawnienie ram dotyczących niewypłacalności, restrukturyzacji długu oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, monitorowanie ryzyka kredytobiorców z Chin kontynentalnych, poziomu płynności banków z dużymi zobowiązaniami zagranicznymi oraz sektora instytucji finansowych niebędących bankami). MFW zauważył, że Makau dysponuje dużą przestrzenią fiskalną, i wezwał do zwolnienia tempa konsolidacji budżetowej. Wskazał główne priorytety polityki fiskalnej, które obejmują zwiększenie wydatków na kapitał ludzki i rzeczowy, rozwój sektora niezwiązanego z grami hazardowymi, zwiększenie stabilności wzrostu gospodarczego i przywrócenie równowagi zewnętrznej.

Jeśli chodzi o **politykę ochrony środowiska**, liczba pojazdów elektrycznych w Makau wzrosła do 10 978 do września omawianego roku (z 1 339 w 2020 r.), zakończono rozbudowę spalarni odpadów w Makau i przeprowadzono prace mające na celu ograniczenie ryzyka powodzi. W marcu 2024 r. w Makau odbyło się międzynarodowe forum współpracy w zakresie środowiska połączone z poświęconą tej kwestii wystawą.

Rząd kontynuował wypłatę **wsparcia finansowego dla mieszkańców**, w tym świadczeń pieniężnych w ramach programu uczestnictwa w majątku, bonów na opiekę zdrowotną, dopłat do rachunków za energię elektryczną i chłodzenia oraz zasiłków dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

W ciągu roku prowadzono prace infrastrukturalne, obejmujące infrastrukturę transportową, trwającą rozbudowę międzynarodowego portu lotniczego w Makau oraz prace nad budynkami mieszkalnymi, rządowymi i oświatowymi.

Integracja gospodarcza z Chinami kontynentalnymi

Makau odgrywa rolę platformy i łącznika między Chinami kontynentalnymi a państwami portugalskojęzycznymi (w tym w zakresie turystyki, biznesu i usług finansowych). W kwietniu w Makau odbyła się szósta konferencja ministerialna zorganizowana przez forum współpracy gospodarczej i handlowej między Chinami a państwami portugalskojęzycznymi (podpisano „strategiczny plan współpracy gospodarczej i handlowej na lata 2024–2027”). W ciągu roku otwarto centrum technologiczne Chin i państw portugalskojęzycznych.

Gospodarka Makau jest w znacznym stopniu uzależniona od turystów z Chin kontynentalnych, którzy przyjeżdżają do Specjalnego Regionu Administracyjnego w celach turystycznych i hazardowych. Chiny kontynentalne są również największym partnerem handlowym Makau w zakresie towarów, który w 2024 r. odpowiadał za 28,3 % całkowitej wymiany handlowej, a w 2023 r. były drugim co do wielkości źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (najnowsze dostępne dane).

Makau dąży do dalszej integracji gospodarczej z Chinami kontynentalnymi, m.in. poprzez obszar metropolitalny Guangdong–Hongkong–Makau oraz Strefę Pogłębionej Współpracy Guangdong–Makau w Hengqin.

Strefa Pogłębionej Współpracy Guangdong–Makau w Hengqin to terytorium o powierzchni około 100 kilometrów kwadratowych (około trzykrotnie większej od terytorium Makau) położone w prowincji Guandong, w Chinach kontynentalnych, którego administracją zajmują się wspólnie Guangdong i Makau. Zapewnia ona dodatkowe tereny na potrzeby dywersyfikacji gospodarki Makau i integracji gospodarczej regionu z Chinami kontynentalnymi. W strefie tej rozwijane są sektory innowacji i technologii, opieki zdrowotnej oraz tradycyjnej medycyny chińskiej, usług finansowych oraz spotkań, imprez motywacyjnych, kongresów i targów. Według rządu Makau PKB Hengqin wyniósł 37,3 mld CNY (4,9 mld EUR), Hengqin zamieszkiwało 16 539 mieszkańców Makau, a w strefie prowadziło działalność 6 461 przedsiębiorstw z Makau (według stanu na wrzesień 2024 r.).

W marcu weszła w życie nowa procedura celna, zgodnie z którą towary wprowadzane do strefy współpracy Hengqin z Makau są zwolnione z podatków obowiązujących w Chinach kontynentalnych¹¹. Umożliwia to preferencyjny dostęp do Hengqin w odniesieniu do towarów ze Specjalnego Regionu Administracyjnego (podatki obowiązujące w Chinach kontynentalnych miałyby zastosowanie, gdyby towary następnie opuściły Hengqin, by trafić do innych części Chin kontynentalnych). W grudniu podpisano protokół ustaleń dotyczący budowy obiektu służącego do składowania ładunków lotniczych w Hengqin, której ma podjąć się międzynarodowy port lotniczy w Makau. Inicjatywy mające na celu dalsze ułatwianie integracji obejmowały zachęcanie do przepływu osób, usprawnienie odprawy celnej, ułatwienie płatności elektronicznych oraz płatności w dwóch walutach w Hengqin, a także wspieranie mieszkańców Makau w osiedlaniu się i podejmowaniu pracy w Hengqin (np. w 2023 r. uruchomiono tam projekt mieszkaniowy, w 2024 r. otwarto szkołę dla dzieci z Makau i na przedmiotową strefę rozszerzono bony na opiekę zdrowotną wydawane w Makau).

W ciągu roku zmieniono **projekt w zakresie powiązanego dwukierunkowego, transgranicznego zarządzania majątkiem („Wealth Management Connect”)** na obszarze metropolitalnym Guangdong–Hongkong–Makau (uruchomiony w 2021 r., aby umożliwić kwalifikującym się mieszkańcom Chin kontynentalnych, Hongkongu i Makau inwestowanie w produkty zarządzania majątkiem oferowane przez banki na rynkach obszaru metropolitalnego). Zmiany obejmują doprecyzowanie kryteriów kwalifikowalności dotyczących inwestorów z Chin kontynentalnych, rozszerzenie zakresu instytucji uczestniczących (na kwalifikujące się przedsiębiorstwa zajmujące się papierami wartościowymi) oraz kwalifikujących się produktów, zwiększenie kwoty inwestorów indywidualnych oraz usprawnienie ustaleń dotyczących promocji i sprzedaży.

W październiku podpisano drugie porozumienie zmieniające **umowę o bliższej współpracy gospodarczej między Chinami kontynentalnymi a Makau w zakresie handlu usługami**. Porozumienie wprowadza dodatkowe środki liberalizacji w kilku sektorach usług i ma na celu ułatwienie usługodawcom z Makau rozpoczęcie i prowadzenie działalności na terenie Chin kontynentalnych oraz zdobywanie kwalifikacji zawodowych niezbędnych do prowadzenia tam działalności. Porozumienie łagodzi również przepisy dotyczące przedsiębiorstw zagranicznych,

¹¹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau:
<https://www.gov.mo/en/news/321684/>.

w tym przedsiębiorstw z Unii Europejskiej, prowadzących działalność w Makau, umożliwiając im uzyskanie statusu usługodawcy i czerpanie korzyści wynikających z umowy o bliższej współpracy gospodarczej.

III. Stosunki między Makau a Chinami kontynentalnymi

W dniach 18–20 grudnia prezydent Chin Xi Jinping odwiedził Makau z okazji 25. rocznicy przekazania Makau Chińskiej Republice Ludowej. Była to jego pierwsza wizyta w Makau od 2019 r. Xi Jinping rozpoczął ceremonię inauguracyjną szóstej kadencji rządu Makau i zaprzysiął premiera Sama Hou Fai.

W dniu 20 grudnia Xi Jinping przedstawił cztery priorytety nowej administracji: realizacja odpowiedniego i zróżnicowanego rozwoju gospodarczego; poprawa zdolności zarządzania; rozbudowa sieci międzynarodowych oraz promowanie harmonii i stabilności społecznej, w tym ochrona bezpieczeństwa narodowego.

Ponadto Xi Jinping oznajmił, że projekty realizowane w strefie współpracy Hengqin w Zhuhai nie mogą być sprzeczne z celami polityki Pekinu. Podkreślił, że „rząd centralny zdecydował się na rozwój Hengqin, aby promować odpowiednio zróżnicowany rozwój gospodarki Makau oraz zwiększyć komfort życia i możliwości zatrudnienia mieszkańców Makau”.

Przed wizytą Xi Jinpinga oraz obchodami rocznicy co najmniej dwóch mieszkańców Makau mieszkających za granicą poinformowało media, że za pośrednictwem wiadomości tekstowych skontaktowali się z nimi funkcjonariusze służb bezpieczeństwa z Chin kontynentalnych. Jeden z działaczy z Makau mieszkający obecnie w Zjednoczonym Królestwie ujawnił, że zakazano mu „publikowania przeciwnych opinii w mediach i na portalach społecznościowych”. Podobne ostrzeżenie otrzymał przebywający obecnie na Tajwanie prodemokratyczny dziennikarz.

W dniu 18 lipca odbyło się trzecie posiedzenie plenarne 20. Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin, podczas którego przedstawiono kierunki dalszego rozwoju gospodarczego. W części zatytułowanej „Dążenie do wysokiego standardu otwarcia” w decyzji podjętej podczas trzeciego posiedzenia plenarnego wskazano, że „wykorzystując instytucjonalne zalety polityki »jeden kraj, dwa systemy« (...) będziemy (jako Partia) wspierać Hongkong i Makau w budowaniu ich pozycji jako międzynarodowych ośrodków dla wysoko wykwalifikowanych talentów oraz usprawniać odpowiednie mechanizmy, aby oba regiony odgrywały większą rolę w otwieraniu się Chin na świat zewnętrzny. Będziemy zachęcać do współpracy między Guangdong, Hongkongiem i Makau na obszarze metropolitalnym poprzez promowanie ściślejszego dostosowania przepisów i mechanizmów”.

Na wniosek rządu Makau w dniach 27–28 sierpnia Makau odwiedzili wiceprzewodniczący Komisji ds. Konstytucji i Prawa Narodowego Kongresu Ludowego Shen Chunyao i sekretarz grupy przywódczej Komunistycznej Partii Chin w Ministerstwie Handlu oraz minister handlu Wang Wentao, aby wyjaśnić skutki decyzji podjętej podczas trzeciego posiedzenia plenarnego dla Specjalnego Regionu Administracyjnego. Obaj urzędnicy odbyli zamknięte spotkania z udziałem około 380 urzędników rządu centralnego i przedstawicieli przedsiębiorstw państwowych mających siedzibę w mieście. Zorganizowano również spotkanie z udziałem około 500 przedstawicieli sektora biznesu, usług zawodowych, edukacji, mediów oraz młodzieży.

Dyrektor biura roboczego ds. Hongkongu i Makau Xia Baolong odwiedził Makau w dniach 13–19 maja. Podczas siedmiodniowej wizyty wziął on udział w ponad 40 spotkaniach i wydarzeniach. Wśród publiczności znaleźli się urzędnicy rządowi, pracownicy wymiaru sprawiedliwości i władzy ustawodawczej, lokalni członkowie Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych i Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Chin. Xia Baolong skupił się na sektorze medycznym, technologicznym, edukacyjnym i młodzieży.

W dniu 15 kwietnia obchodzone Dzień Edukacji w zakresie Bezpieczeństwa Narodowego oraz 10. rocznicę wprowadzenia koncepcji „całościowego podejścia do bezpieczeństwa narodowego”, zaproponowanej przez prezydenta Xi Jinpinga. Dyrektor biura łącznikowego rządu centralnego w Makau Zheng Xincong podkreślił, że w kwestii ochrony bezpieczeństwa narodowego „istnieje tylko odpowiedzialność wynikająca z zasady »jednego kraju«, a nie różnice wynikające z »dwóch systemów«”.

W dniu 25 grudnia powołano członków szóstej kadencji Komisji ds. Ustawy Zasadniczej Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau w Stałym Komitecie Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych. Na czele 10-osobowego komitetu, w skład którego wchodzi 5 członków z Chin kontynentalnych i 5 członków z Makau, stoi dyrektor Shen Chunyao, a jego kadencja potrwa pięć lat.

IV. Stosunki dwustronne i współpraca Makau w 2024 r.

Umowa o handlu i współpracy między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Makau z 1992 r. miała na celu dalsze wzmocnienie stosunków między UE a Makau. Obejmuje ona współpracę w dziedzinie handlu, gospodarki, nauki i technologii.

Wspólny Komitet UE–Makau jest platformą, za pośrednictwem której Makau i UE omawiają sprawy z wielu różnych dziedzin. Ostatnie posiedzenie **Wspólnego Komitetu** odbyło się w 2019 r.

W 2024 r. biuro Unii Europejskiej zorganizowało obchody Dnia Europy – pierwsze od czasu zniesienia ograniczeń związanych z podróżowaniem wprowadzonych w związku z pandemią COVID-19. Obecny szef biura Unii Europejskiej w Hongkongu i Makau objął stanowisko we wrześniu 2024 r. i spotkał się z urzędnikami Makau (w tym z premierem) oraz z zainteresowanymi stronami reprezentującymi przedsiębiorstwa i społeczeństwo obywatelskie.

W 2024 r. **UE była drugim co do wielkości partnerem handlowym Makau w zakresie towarów**, który odpowiadał za 26,6 % całkowitej wymiany handlowej Makau (w porównaniu z 28,3 % w przypadku Chin kontynentalnych stanowiących największego partnera handlowego Makau).

Z danych Eurostatu wynika, że w 2024 r. **wartość dwustronnego handlu towarami między UE a Makau** wyniosła 1 037 mln EUR i obejmował on głównie eksport z UE do Makau (954 mln EUR). Przedmiotem eksportu z UE do Makau były przede wszystkim odzież, biżuteria, wyroby skórzane oraz towary luksusowe.

W 2023 r. UE była czwartym co do wielkości źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Makau po Hongkongu, Chinach kontynentalnych i USA (z

wyłączeniem centrów offshore). Według statystyki publicznej Makau w 2023 r. UE odpowiadała za 5,5 % wszystkich BIZ (z wyłączeniem centrów offshore). Według Eurostatu BIZ UE w Makau osiągnęły na koniec 2023 r.(najnowsze dostępne dane) wartość 1,46 mld EUR, natomiast wartość BIZ Makau w UE wyniosła 984 mln EUR.

Do maja 2024 r. projekt „Instrument wspierania dialogu politycznego między UE a Hongkongiem i Makau” stanowił platformę sprzyjającą rozmowom między innymi na temat zrównoważonego rozwoju, które prowadzono na początku roku. W grudniu 2024 r. uruchomiono nowy instrument dialogu politycznego i dyplomacji publicznej dla Hongkongu i Makau. Trzyletni projekt wspiera dalsze zaangażowanie biura UE z kluczowymi partnerami w Makau w kwestiach strategicznych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, przede wszystkim poprzez organizację wspólnych wydarzeń, opracowywanie badań i przygotowywanie materiałów informacyjnych.